

Thực trạng phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong hoạt động tư vấn tâm lý cho học sinh ở Trường Tiểu học Tân Tiến huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau

Nguyễn Thị Hà Anh

Học viên cao học, Trường ĐH Trà Vinh

Received: 10/8/2024; Accepted: 16/8/2024; Published: 19/8/2024

Abstract: Close coordination among the forces within the school, the involvement of parents or legal guardians of students, and relevant external forces play a very important role in psychological counseling activities for students. The article discusses the importance, current state, objectives, content, principles, and methods of the coordination between the school and family in psychological counseling for primary school students.

Keywords: Coordination, School and family, Psychological counseling, Primary school students

1. Đặt vấn đề

Tư vấn tâm lý (TL) cho học sinh (HS) là sự hỗ trợ TL giúp HS nâng cao hiểu biết về bản thân, hoàn cảnh gia đình, mối quan hệ xã hội, từ đó tăng cảm xúc tích cực, tự đưa ra quyết định trong tình huống khó khăn HS gặp phải khi đang học tại nhà trường. Tham vấn TL cho HS là sự tương tác, trợ giúp TL, can thiệp (khi cần thiết) của cán bộ, giáo viên (GV) tư vấn đối với HS khi gặp phải tình huống khó khăn trong học tập, hoàn cảnh gia đình, mối quan hệ với người khác hoặc nhận thức bản thân, từ đó tăng cảm xúc tích cực, tự lựa chọn và thực hiện quyết định trong tình huống đó.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Mục tiêu phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn tâm lý

TT	Mục tiêu	Mức độ đánh giá, tỉ lệ %				ĐTB	Thứ hạng
		Chưa đạt	Đạt	Khá	Tốt		
1	Mục tiêu sự hỗ trợ cần thiết về mặt TL để phát triển cá về nhận thức, cảm xúc và xã hội	0	6.33	20.25	73.42	3.18	4
2	Phối hợp giữa nhà trường và gia đình giúp tạo ra sự nhất quán trong các PP và chiến lược can thiệp TL	0	6.33	79.75	13.92	3.13	5
3	Tăng cường khả năng phát hiện sớm và giải quyết các vấn đề TL của HS	0	3.80	11.39	86.08	3.50	1
4	Xây dựng mối quan hệ tin cậy và hỗ trợ giữa nhà trường và gia đình	0	3.16	82.28	14.56	3.23	2

5	Phối hợp giúp đảm bảo rằng tất cả HS đều được tiếp cận dịch vụ tư vấn TL một cách công bằng và bình đẳng	0	5.06	79.75	15.19	3.22	3
Điểm trung bình chung						3.25	

Kết quả cho thấy: Tăng cường khả năng phát hiện sớm và giải quyết các vấn đề TL của HS) đứng đầu về điểm trung bình (3.50), cho thấy sự ưu tiên cao đối với khả năng phát hiện và giải quyết vấn đề TL. Điều này chỉ ra rằng đây là mục tiêu quan trọng nhất đối với các đối tượng khảo sát. Xây dựng mối quan hệ tin cậy và hỗ trợ giữa nhà trường và gia đình và phối hợp giúp đảm bảo rằng tất cả HS đều được tiếp cận dịch vụ tư vấn TL một cách công bằng và bình đẳng có điểm trung bình gần nhau, cho thấy rằng việc xây dựng mối quan hệ tin cậy và đảm bảo sự công bằng trong tiếp cận dịch vụ tư vấn TL cũng được đánh giá cao.

Mục tiêu sự hỗ trợ cần thiết về mặt TL để phát triển cá về nhận thức, cảm xúc và xã hội và Phối hợp giữa nhà trường và gia đình giúp tạo ra sự nhất quán trong các PP và chiến lược can thiệp TL có điểm trung bình thấp hơn, nhưng vẫn cho thấy sự quan tâm đáng kể.

Điểm trung bình chung là 3.25, cho thấy rằng các mục tiêu đều được đánh giá cao về mức độ hoàn thành và quan trọng, với ưu tiên cao nhất là khả năng phát hiện và giải quyết các vấn đề TL.

2.2. Nguyên tắc phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL

TT	Nguyên tắc	Mức độ đánh giá, tỉ lệ %				ĐTB	Thứ hạng
		Chưa đạt	Đạt	Khá	Tốt		

1	Nhà trường và gia đình cần hợp tác chặt chẽ và tôn trọng quan điểm cũng như ý kiến của nhau	0	3.21	10.90	85.89	3.79	1
2	Tất cả thông tin liên quan đến tình trạng TL và các can thiệp của HS phải được bảo mật và chỉ được chia sẻ với các bên liên quan cần thiết	0	3.80	11.39	84.81	3.52	2
3	Tất cả các hoạt động phối hợp và can thiệp TL phải được hướng tới việc cải thiện sức khỏe và phát triển của HS	0	0	79.75	20.25	3.20	3
4	Phối hợp cần phải linh hoạt và sẵn sàng điều chỉnh khi có sự thay đổi trong tình trạng của HS hoặc khi có phản hồi từ các bên	0	0	88.61	12.03	3.20	4
5	Thực hiện việc đánh giá định kỳ về hiệu quả của các can thiệp và cung cấp phản hồi cho các bên liên quan	0	0	80.38	19.62	3.12	5
Điểm trung bình chung						3.36	

Bảng số liệu cho thấy: Nhà trường và gia đình cần hợp tác chặt chẽ và tôn trọng quan điểm cũng như ý kiến của nhau đứng đầu về điểm trung bình (3.79), cho thấy đây là nguyên tắc được đánh giá cao nhất. Sự hợp tác chặt chẽ và tôn trọng quan điểm là rất quan trọng trong phối hợp giữa nhà trường và gia đình. Tất cả thông tin liên quan đến tình trạng tâm lý và các can thiệp của học sinh phải được bảo mật và chỉ được chia sẻ với các bên liên quan cần thiết cũng được đánh giá cao với điểm trung bình 3.52, nhấn mạnh sự quan trọng của bảo mật thông tin. Tất cả các hoạt động phối hợp và can thiệp tâm lý phải được hướng tới việc cải thiện sức khỏe và phát triển của học sinh và Thực hiện việc đánh giá định kỳ về hiệu quả của các can thiệp và cung cấp phản hồi cho các bên liên quan đều có điểm trung bình tương đối gần nhau, cho thấy sự quan trọng của việc hướng tới cải thiện sức khỏe và phát triển cũng như đánh giá hiệu quả can thiệp. Phối hợp cần phải linh hoạt và sẵn sàng điều chỉnh khi có sự thay đổi trong tình trạng của học sinh hoặc khi có phản hồi từ các bên đứng cuối cùng về điểm trung bình (3.12), tuy nhiên, nó vẫn được coi là quan trọng nhưng không được đánh giá cao bằng các nguyên tắc khác.

Điểm trung bình chung là 3.36, cho thấy rằng các nguyên tắc đều được đánh giá tích cực và có sự quan tâm đáng kể. Nguyên tắc hợp tác và bảo mật thông tin là những yếu tố quan trọng nhất theo đánh giá của các đối tượng khảo sát.

2.3. Nội dung phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS ở trường TH

TT	Nội dung	Mức độ đánh giá, tỉ lệ %				ĐTB	Thứ hạng
		Chưa đạt	Đạt	Khá	Tốt		
1	Nhà trường và gia đình thường xuyên trao đổi thông tin về tình trạng TL, hành vi và sự phát triển của HS.	0	0	86.08	13.92	3.14	2
2	Phối hợp trong việc xây dựng và thực hiện các kế hoạch can thiệp TL phù hợp với nhu cầu cụ thể của HS	0	0	84.18	15.82	3.15	1
3	Tổ chức các cuộc họp định kỳ giữa GV, nhà tư vấn tâm lý và cha mẹ HS để đánh giá tiến trình và hiệu quả của các can thiệp	0	0	87.18	12.66	3.12	3
4	Nhà trường cung cấp thông tin và đào tạo cho cha mẹ HS về các vấn đề tâm lý phổ biến, KN quản lý cảm xúc và các PP hỗ trợ HS	0	4.43	83.54	12.03	3.12	5
5	Phối hợp để nhanh chóng giải quyết các vấn đề tâm lý khẩn cấp của HS, bao gồm việc tổ chức các can thiệp khẩn cấp và cung cấp hỗ trợ tức thời	0	0	89.87	10.76	3.10	5
Điểm trung bình chung						3.13	

Bảng số liệu cho thấy: Nội dung 1 (Nhà trường và gia đình thường xuyên trao đổi thông tin về tình trạng tâm lý, hành vi và sự phát triển của HS) có điểm trung bình cao nhất (3.14), cho thấy đây là nội dung được đánh giá tích cực nhất. Nội dung 2 (Phối hợp trong việc xây dựng và thực hiện các kế hoạch can thiệp tâm lý phù hợp với nhu cầu cụ thể của HS) cũng được đánh giá cao với điểm trung bình 3.15, nhấn mạnh sự cần thiết của việc xây dựng và thực hiện kế hoạch can thiệp phù hợp. Nội dung 3 (Tổ chức các cuộc họp định kỳ giữa GV, nhà tư vấn tâm lý và cha mẹ HS để đánh giá tiến trình và hiệu quả của các can thiệp) và Nội dung 4 (Nhà trường cung cấp thông tin và đào tạo cho cha mẹ HS về các vấn đề tâm lý phổ biến, kỹ năng quản lý cảm xúc và các phương pháp hỗ trợ HS) đều có điểm trung bình tương đối gần nhau, cho thấy sự quan trọng của các cuộc họp định kỳ và việc cung cấp thông tin cho cha mẹ HS. Nội dung 5 (Phối hợp để nhanh chóng giải quyết các vấn đề tâm lý khẩn cấp của HS) có điểm trung bình thấp nhất (3.10), cho thấy rằng mặc dù việc giải quyết các vấn đề tâm lý khẩn cấp là quan trọng, nó không được đánh giá cao bằng các nội dung khác.

Điểm trung bình chung là 3.13, cho thấy rằng các nội dung đều được đánh giá tích cực và có sự quan

tâm đáng kể từ người tham gia khảo sát. Nội dung trao đổi thông tin và xây dựng kế hoạch can thiệp là những yếu tố quan trọng nhất theo đánh giá của các đối tượng khảo sát.

GV chủ nhiệm: Trần Thị N được hỏi. Theo bạn, hiện tại các buổi họp giữa nhà trường và cha mẹ HS về tình trạng TL của HS được tổ chức như thế nào?

Trả lời: Hiện tại, các buổi họp giữa nhà trường và cha mẹ HS về tình trạng tâm lý của HS thường được tổ chức vào các buổi họp cha mẹ HS định kỳ, thường là 2-3 lần trong một năm học. Trong các buổi họp này, GV chủ nhiệm thường trình bày chung về tình hình học tập và một số vấn đề tâm lý của HS, nhưng nội dung chi tiết về tâm lý thường không được nhấn mạnh. Thường thì chỉ có những trường hợp nổi bật hoặc nghiêm trọng mới được thảo luận kỹ hơn, nhưng thời gian cho những vấn đề này cũng khá hạn chế. Tôi thấy rằng các buổi họp này vẫn chưa đủ chi tiết và chưa thực sự đáp ứng được nhu cầu thảo luận sâu về tình trạng tâm lý của HS.

2.4. PP phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS ở trường TH

TT	Phương pháp	Mức độ đánh giá, tỉ lệ %				ĐTB	Thứ hạng
		Chưa đạt	Đạt	Khá	Tốt		
1	Các PP can thiệp và kỹ năng hỗ trợ HS cho cả GV và cha mẹ HS	0	0	94.59	5.41	3.06	5
2	Nhà tư vấn TL và cha mẹ HS để thảo luận về tình trạng TL của HS	0	0	12.03	87.97	3.87	1
3	Cùng nhau xây dựng và thực hiện các kế hoạch can thiệp tâm lý phù hợp với nhu cầu cụ thể của HS	0	5.70	80.38	13.92	3.09	4
4	Áp dụng các công cụ và kỹ thuật đánh giá để theo dõi và đánh giá tình trạng TL của HS.	0	0	83.54	17.09	3.18	3
5	Xây dựng và duy trì mối quan hệ tin cậy giữa nhà trường và gia đình thông qua sự minh bạch, tôn trọng và hợp tác	0	0	85.44	14.56	3.16	2
Điểm trung bình chung						3.12	

Qua số liệu cho thấy, PP 2 (hà tư vấn tâm lý và cha mẹ HS thảo luận về tình trạng TL của HS) có điểm trung bình cao nhất (3.87), cho thấy đây là PP được đánh giá cao nhất về sự cần thiết và hiệu quả. PP 4 (Áp dụng các công cụ và kỹ thuật đánh giá để theo dõi và đánh giá tình trạng TL của HS) và PP 5 (Xây dựng và duy trì mối quan hệ tin cậy giữa nhà trường và gia đình) có điểm trung bình gần nhau, cho thấy sự quan trọng của việc theo dõi và duy trì mối quan hệ tin cậy.

PP 3 (Cùng nhau xây dựng và thực hiện các kế hoạch can thiệp TL) và PP 1 (Các PP can thiệp và KN hỗ trợ HS cho cả GV và cha mẹ HS) có điểm trung bình thấp hơn, cho thấy mặc dù các PP này cũng được đánh giá cao, nhưng không được ưu tiên bằng các PP khác.

Điểm trung bình chung là 3.12, cho thấy rằng các PP can thiệp và KN hỗ trợ HS đều được đánh giá tích cực, nhưng có sự khác biệt trong mức độ quan trọng và hiệu quả theo đánh giá của người tham gia khảo sát.

2.5. Các biện pháp đề xuất

Nâng cao nhận thức về sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong công tác tư vấn TL cho HS. Tăng cường tổ chức các buổi họp định kỳ giữa nhà trường và cha mẹ HS để thảo luận về tình trạng TL của HS

Thành lập nhóm chuyên gia tư vấn TL bao gồm GV, cha mẹ HS và các chuyên gia ngoài trường để cùng làm việc và đưa ra các giải pháp can thiệp phù hợp. Thiết lập cơ chế phản hồi và điều chỉnh linh hoạt để đáp ứng nhu cầu và tình hình cụ thể của HS, cha mẹ HS và nhà trường

Xây dựng và triển khai các chương trình can thiệp sớm dành cho HS có dấu hiệu cần hỗ trợ TL, tư vấn để giúp HS vượt qua khó khăn

3. Kết luận

Sự phối hợp nhà trường và gia đình có vai trò rất quan trọng. Tầm quan trọng của sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình: Thực trạng cho thấy việc phối hợp chưa chặt chẽ giữa nhà trường và gia đình là một nguyên nhân chính dẫn đến việc thiếu hiệu quả trong công tác tư vấn TL cho HS. Do đó, cần thiết phải xây dựng một mối quan hệ đối tác vững chắc giữa hai bên, trong đó cả nhà trường và gia đình đều nhận thức rõ vai trò và trách nhiệm của mình trong việc hỗ trợ HS. Cần thiết lập các biện pháp cụ thể và hiệu quả: Các biện pháp như nâng cao nhận thức, tổ chức các buổi họp định kỳ, thành lập nhóm chuyên gia tư vấn, thiết lập cơ chế phản hồi linh hoạt, và xây dựng chương trình can thiệp sớm đều là những giải pháp thiết thực và khả thi. Các biện pháp này không chỉ hướng tới việc giải quyết các vấn đề hiện tại mà còn đặt nền tảng cho sự phát triển bền vững trong tương lai.

Tài liệu tham khảo

- Quốc Hội (2019), *Luật giáo dục 2019*, NXB ST. Hà Nội
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017); *Thông tư 31/2017/TT-BGDĐT ban hành ngày 18/12/2017 về việc hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho học sinh trong trường phổ thông do. Hà Nội*
- Nguyễn Trọng Lăng (2023); *Giáo trình Tâm lý học lứa tuổi tiểu học và Tâm lý học sư phạm*, NXB KHXH. Hà Nội